

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscrise nu se retrimit.

INSERATE
se primesc la Administrațiunea în Brașov și la următoarele:

BIBLIOTECI DE ANUNȚURI:
la Viena: la N. Dukas Nachf., Nr. Angenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelich Nachf., Anton Oppelich.
la Budapesta: la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Julius Leopold (VII Erzsébet-körut).

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
o serie garmond pe o colônă 10 bani pentru o publicare. — Publicări mai dese după tarife și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ANUL LXIV.

GAZETA iese în fiecare zi.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 oor., pe șase luni 12 oor., pe trei luni 6 oor.
N-rii de Duminică 2 fr. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.

Se primumeră la toate oficiile poștale din țară și din afară și la d-nii colectorii.

Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața Izare, Târgul Inului Nr. 30, etajul I.
L: Pe un an 20 oor., pe șase luni 10 oor., pe trei luni 5 oor.
Cu dusul în casă: Pe un an 24 oor., pe 6 luni 12 o., pe trei luni 6 corôns. — Un exemplar 10 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 214.

Brașov, Vineri 28 Septembrie (11 Octombrie).

1901.

Alegerile din Boemia

Despre marea importanță, ce o au de rëndul acesta alegerile din Boemia pentru dieta țării, am vorbit de repetite ori.

Martia trecută s'au început aceste alegeri în comunele rurale; ele s'au făcut pentru prima-ora direct, adică fără de delegați. Dintre cele 79 mandate, cari aveau să fie ocupate prin alegere, erau 30 în posesiunea Germanilor și 49 în a Cehilor. Acest raport nu s'a schimbat nici după alegerile de Marti și lupta electorală a decurs nu între Cehi și Germani, ci între diferitele partide cehe din cele 49 și între diferitele partide germane din cele 30 decercuri electorale. În sinul Cehilor s'au luptat patru, ăr în sinul Germanilor cinci partide.

Resultatul primei zile de alegere este remarcabil, ba surprinzător chiar din cauză că partidele, cari predominau până acuma, atât cele cehe, cât și cele germane, au pierdut în cea mai mare parte mandatele lor. Cehii tineri din 44 mandate ce le aveau până acum, n'au putut redobândi decât 20; 12 din mandatele lor le-au cucerit agrarianii, cari în dieta trecută aveau numai patru mandate, ăr acum deja s'au urcat la 16. Un cerc al Cehilor tineri a trecut la radicali, ăr în 12 cercuri e de lipsă a se face a doua alegere. Incât pentru Germani, partida progresistă, care din cele 30 cercuri germane posedă mai înainte 18, n'a rămas decât cu trei mandate, celelalte au fost cucerite mai cu sémă de către pangermanii agrariani, creștini sociali etc. Dintre cele 30 de mandate germane, în dece trebuie să se procedă la a doua alegere din cauza divisărei voturilor.

Organul progresistilor se plânge, amar de această divisare de voturi, precum și de împrejurarea, că ale-

gătorii germani au mers la urnă numai în număr foarte restrins, așa că în unele cercuri au lipsit alegătorii cu miile dela alegere, ba în unele ținuturi, din multe sate, n'a mers la urnă nici un alegător.

Tôte aceste aparițiuni sunt nu numai foarte caracteristice, dăr prin faptul, că mandatele vechilor partide au fost în mod atât de considerabil reduse, ea indică o schimbare radicală în constelația partidelor din Boemia. Intre Germani începe a predomina situațiunea partidului pangerman și după învingerile lui de Marti, se poate concluda, cu ôre-care siguritate, că acest partid va fi cel mai tare între partidele germane din dietă. Pangermaniștii au agitat bărbătesce și programul lor, care condamnă împărțirea administrativă a Boemiei și înaltă drapelul politiceii agresive de germanizare, câștigă tot mai mulți aderenți între alegătorii germani nemulțumiți cu starea lucrurilor.

De altă parte în sinul Cehilor se ridică partidul agrar, care încă nu și-a precizat programul său politic, dela care însă poporul cehic așteptă, că va face mai mult decât acela al Cehilor tineri pentru împlinirea dorințelor sale.

Victoriile agrarianilor nu vor altera pozițiunea politică și națională a Cehilor față cu Germanii. Altfel stă lucrul cu pangermanii, cu a căror program prea radical nu se pot uni celelalte partide germane.

Cum va pute progresa în asemenea împrejurări cauza împăciuirii în Austria e ușor de gâcit.

Bulgaria și Austro-Ungaria. Corespondentul din Sofia al lui „Neue Freie Presse“ a avut zilele trecute o convorbire c'un bărbat de stat bulgar, care i-a spus, că călătoria ministrului de externe Daneff la Paris a stat în legătură cu împrumutul

bulgar, la succesul căruia a contribuit și influența rusescă. A declarat mai departe, că Bulgaria n'are nici un fel de convențiune politică cu Sârbia sau Rusia. Oe privesce raportul Bulgariei cu Austro-Ungaria, respectivul bărbat de stat bulgar crede, că în Viena nutresc credințe false cu privire la Bulgaria. Bulgaria — dize el — nu poate face o politică de sprijin pe Austro-Ungaria. Mulți își strică Austro-Ungaria când esplică înclinațiunile Bulgariei către Rusia ca provenind din spirit de dușmănie. De altfel Daneff a fost și în Viena și într'o convorbire de trei pătrare de ôra a asigurat pe Goluchowski despre lealitatea intențiunilor Bulgariei.

Limba germană în Austria. După o telegramă din Viena, partida progresistă germană va propune în parlament introducerea limbii germane ca limbă de stat în Austria. Acoeași partidă (filosemită) va propune interdicerea stabilirii călugărilor franceși în Austria.

Afacerea institutului San-Girolamo din Roma va veni și în parlamentul italian. Trei deputați vor interpela guvernul în această afacere. Responsul e așteptat cu mare încordare.

Mișcarea „Los von Rom“ sprijinită cu bani germani. Dr. Engel, politician ceh din partidul tinerilor, și-a pus candidatura la alegerile dietale din Boemia. În orașul Eble, vorbind despre mișcarea anti-romană a spus următoarele: Fincă Germania n'are nevoie de catolicii austriaci, deore-ce aceștia ar combate hegemonia protestantă, de aceea vor s'o facă pe Austria întâiu protestantă. Êtă originea mișcării „Los von Rom“, êtă cauza pentru care se trimit din Prusia milioane de mărci cu scop de a sprijini mișcarea.

Noul comitet macedonean a formulat programul la a cărui realizare lucrăză: 1) Stabilirea unei republici federale, cuprinzând provinciile turcesci Salonic, Mo-

nastir, Uskub și Adrianopole; 2) Noua republică va fi cu totul independentă de Turcia; 3) Ea va fi administrată de către un consiliu federal, ai cărui membri vor fi aleși; 4) Fie-care canton al Republicei se va bucura de autonomia sa pentru afacerile locale; 5) Republica nu va avea armată, ci numai o miliție în cas de nevoie. 6) Votul universal, referendum, reprezentarea minorităților, impozitul progresiv pe venit, impozitul pe proprietate, libertatea întrunirilor și a presei, egalitatea pentru toți cetățenii; 7) Alegerea funcționarilor civili; 8) Președintele federațiunei va fi ales pe oinci ani prin vot direct.

Procesul lui Novacovicu

inaintea curții cu jurați din Clușiu.

(Raport special al „Gaz. Trans.“)

Clușiu, 9 Oct. n.

În 7 l. o. s'a ținut pertractarea procesului d-lui George Novacovicu inaintea curții cu jurați din Clușiu pentru „Apelul“ (apărut în nr. 262 al „Tribunii“ din anul 1899), adresat către tinerimea română universitară, în care provocă tinerimea la protest în contra insultei adusă memoriei eroului nostru Avram Iancu, de către faimosul procuror din Alba-Iulia, grof Lázár Miklos.

Acusa e: agitare contra națiunei maghiare și provocare la nesupunere față de ordinul lui Perczel.

Românii de bine au arătat un deosebit interes față de proces cu zile mai înainte, ăr universitarii români în ziua pertractării, adunându-se în număr oomplet inaintea tribunalului din palatul Banffy, așteptau cu nerăbdare începerea procesului, void a dovedi prin interesul manifestat și prin prezentarea în corpore, că Iancu e idolul întregii tinerimi și a întregului popor român, void mai departe a manifesta simpatiile lor pentru iubitul lor coleg G. Novacovicu.

S'au prezentat în corpore impunător, ca să fiă martori ai mersului procesului, — curiosi, că ôre justiția maghiară se

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

(18)

Coresi scriitor seu tipograf?

Un capitol din istoria primelor începuturi de literatură cultă națională la Români.

(Continuare.)

Trecând la tipăriturile Coresiane, vedem repetindu-se întocmai aceeași constatare istorică, exprimată tot în formă de rugare, în două tipărituri slavone de ale lui Coresi.

În epilogul Evangheliarului slavonesc, tipărit la Brașov în 1562, cu spesele lui „Hanaș Beagner“ cetim:

„Și rog pe cei tineri și pe cei creștini și pe bătrâni, toți, câți o vor ceti seu copia, pentru dragostea lui Isus Cristos, să îndreptați, și pe noi, cari cu osîrdie de acest lucru ne-am îngrijit, să ne binecuvântați“.

Editorul Sbornicului slavonesc, tipărit la Sas-Sebeș în 1580, mitropolitul Ghenație al Ardealului se exprimă în epilogul cărții în același chip:

„De aceea mă rog de toți, cei-ce vor

cânta seu vor ceti seu vor copia, pentru dragostea lui Cristos, să mă blagosloviți, ăr de să va afla ceva greșit, să îndreptați, ăr nu blăstămați“...

Puțin mai jos repetăză același lucru, și culegătorul-tipograf al cărții, diaconul Coresi:

...„Vă rog pe voi, părinți, frați, și vă cad în ghenunchi, decât nu cu mâna, cu cuvântul, că deca va fi ceva greșit, căutând să îndreptați“...

Decă procedul acesta de „îndreptare“ se practica sistematic la cărțile slave, al căror text — fiind oficios al bisericii — era totuși mult puțin stabilit și unitar, canonizat prin us, prin tradițiune, începând din capul locului, dela părinții Ciril și Metodiu, — ne putem închipui, în ce măsură și cu ce libertate se vor fi „îndreptat“ și modificat, din incidentul fiă-cărei copieri, cele mai vechi texte românescoi, nerecunoscute oficios de biserică, și cari în lipsa unor tradițiuni literare la Români, ca prime încercări de traducere, au fost fără îndoelă astfel făcute, încât fiă-care copist avea din greu ocaziune, să-și valideze cunoscințele biblice ca și cunoscințele de limbă românescă.

Psaltirea scheiană, voronețană și o-resiană, copii, cari se reduc în ultima analiză la același izvor, la aceeași traducere, dovedesc în de ajuns marea libertate, dăr în același timp și puțină iscusință, cu care „îndreptau“ cei mai vechi copiiști români textele românescoi.

Ca complectare a dovedilor istorice invocate mai sus, reproduce cel mai prețios testimoniu, eșit din pēna diaconului Coresi și cuprins românesce în prefața unei traduceri românescoi, Evanghelia cu învățătură, tipărită la Brașov în anii 1580—1581 cu cheltuiala judei Lucas Hirscher:

„Drept aceia și noi greșiții și nedestoinicii și ticăloșii, carii ne-am trudită acicea, noi ne rugăm, și ne milcuim, fiă-că-roră, carei veți ceti acicea, seu veți propovedui altora seu ve fi scrie dentru ia ceva, și unde se ve-ți afla ceva neisprăvită bme seu greșită, ăr voi să îndreptați, să nu blăstămați, că ne-am nevoit și-am trudit“...

Concluziunea: aceste declarațiuni-rugăciuni tradēză cu destulă elocvență rolul literar, ce l'a putut avea diaconul Coresi la întocmirea traducerilor românescoi, tipă-

rite de el. Unde a aflat „ceva neisprăvit bine seu greșit“, după usul timpului, Coresi a îndreptat, a adaptat, a modernizat.

Mărturisirile de mai sus ale lui Coresi le confirmă în mod incontestabil rezultatul cercetărilor critice asupra caracterului limbii românescoi depuse în tipăriturile co-resiane românescoi.

IV.

Valoarea literară a textelor române coresiane.

„...să nu blăstămați, că ne-am nevoit și-am trudit... dreptă aceia mulțemiți și blagosloviți, nu procleșteți!“

Din prefața Evangheliiei cu învățătură 1580—1581.

Decă numele diaconului Coresi se legă pentru toate timpurile de primele încercări de a întemeia și consolida literatura cultă națională la Români, și decât neobositul diacon a fost în deosebi prețuit și de conțimporanii săi — judele Brașovului, Lucas Hirscher fi amintesc numele cu multă cinste în prefața Evangheliiei cu învățătură din 1580—1581 — faptul acesta este de a se atribui în primul rând împrejurării,

identifică cu insulta adusă unui popor, prin un slujbaş al ei.

La orele 8 tribunalul ocupă băncile judecătorești.

Președinte e faimosul baron Szentkereszty Zsigmond, cunoscut înaintea publicului român din procesul memorandumului.

Juții: Szász Béla și Stefáni. Procuror: Dániel N. Interpret: Dr. Tauber Farkas. Apărător: distinsul avocat Dr. Amos Fráncu.

Incepându-se pertractarea, Președintele ia naționalul acusatului și apoi cetesce apelul nominal al juraților.

Ca poporul român să vadă, că cine judecă asupra lui, dăm vre-o câte-va nume mai marcante: Hirsfeld, Sziklai, Singer etc.

Singurul mai inteligent între jurați e președintele lor, Dr. Varadi avocat, ceialaltii neguțatori, cismari ș. a.

Înainte de constituirea juraților, acusatul cerând cuvântul, adresază către Președinte următoarele întrebări în limba românească.

„Pe baza §-lui 343 p. VI din procedură, rog pe d-l Președinte, ca în chestiunea eschiderii juraților, să le pună următoarele întrebări:

1) Au domnii jurați, și anume care din ei au cunoștințe speciale istorice referitoare la războiul civil din 48—49 din patria noastră, și cunoștințe generale de drept public?

2) Au d-nii jurați, și anume care, acele calități intelectuale, care sunt necesare pentru a judeca constituționalitatea, legalitatea, îndreptățirea formală și materială și valabilitatea unui ordin ministerial?

3) Sunt d-nii jurați, și anume cari, urmașii acelor cetățeni Clusienți, cari în anul 48—49 au luptat în contra armatei române fidele dinastiei de Habsburg-Lotharingia și contra poporului român și legiunilor sale, conduse de Avram Iancu?

4) Aparțin d-nii jurați naționalității maghiare, da s'eu ba?

5) Cunosco d-nii jurați limba română, da s'eu ba?

Președintele, după terminarea întrebărilor, opresce talmăcirea ultimelor 3 puncte și îndrumă pe acusat la ordine.

La acesta acusatul înșuă rulitate pe baza §-lui 343 p. VI alinaut 9 din procedură și cere trecerea chestiunii la tribunal.

Apărătorul: Dr. Fráncu spune, că nepermițând Președintele obiecțiunile făcute de acusat cu privire la capacitatea juraților și condițiile ce ar trebui să întrunescă jurații, atrage atențiunea președintelui asupra §-lui 345 din procedură.

(Va urma).

că a fost „meșter învățat“ în arta tipografiei, o adevărată raritate pe acele vremuri.

Ca un simplu cărturar, ca copist în sensul stabilit mai sus, Coresi ar fi rămas pentru toate timpurile necunoscut, întocmai ca toți ceilalți copisti contemporani și anteriori lui.

Numai mulțămărită tiparului au ajuns textele coresiene să devină fundamentul limbei noastre literare de azi. Tipăriturile coresiene odată răspândite la Români, fără deosebire de provincii, devin un fel de isvor sacru de inspirațiune și acomodare în toate, mai ales în limbajul și dialectul de scriere pentru toți scriitorii bisericesci de mai târziu, ca autorii Paliei de Orăștie 1582, ai Noului Testament de Alba Iulia 1648 și ai Bibliei de Bucuresci 1688, cele trei mari etape dela Coresi încôce în istoria întemeierii graiului nostru literar de azi.

Dialectul textelor coresiene în urma priorității lor istorice ca publicațiune și grație spiritului de cel mai strict conservatism al scriitorilor noștri bisericesci, devine pentru totdeauna dialectul literar la Români.

Acosta este valorea istorică a operei coresiane.

(Va urma)

Nicolae Sulică.

Decursul alegerilor din Brașov.

Brașov, 10 Octomvrie n.

După-ce țiarul nostru a urmărit cu atențiune agitațiunile, ce au premers alegerilor din Brașov și cari aveau în deosebi scopul de a seduce și acapara alegătorii români din cele două cercuri orașenești, va interesa pe cetitorii noștri să afle ceva mai amănunțit despre decursul acestor alegeri, în care au purtat luptă Sașii cu Ungurii, și despre atitudinea Românilor față de ele.

Orî și cine a urmărit atitudinea națională a Românilor din Brașov dela marea conferență din 1881 încôce, a trebuit să fiă în clar despre aceea, oă e cu neputință, ca ei să dea sprijin adversarilor declarați ai limbei și naționalității române.

Cu satisfacțiune putem constata, că alegătorii noștri din aceste două cercuri și de astă-dată au dovedit în total o purtare esemplară națională.

Dacă în fața vânătoarei, ce s'a făcut după voturile române, mai ales din partea maghiară, der mai pe urmă, imediat înainte de alegeri, și din partea săsescă, totuși s'au întemplat și abateri din partea unor singuratici, cari s'au substras disciplinei naționale, fiă constrinși, ca nisce omeni absolut dependenți, seu presionați ca omeni legați cu multe interese de cei ce li mânau la urnă, seu unii amăgiți cu promisiuni, — acesta nu pôte răsturna faptul, că marea cea mare și covârșitoare a alegătorilor noștri de aici a observat o atitudine demnă și solidară și s'au abținut dela alegere.

Scim cu ce îndrăsnelă agenții electorali maghiaro-jidani au umblat din casă în casă spre a ademini și a duce alegătorii de ai noștri din popor în tabăra lor. Tote uneltilirile și svêcolirile însuși nu li-au folosit nimic, căci, afară de un forte mic număr de alegători atârnatori de unii și alții de ai lor, precum împiegați la drumul de fier, slujbași uici pe la cancelării, lucrători la fabrici ș. a., n'au votat pentru candidații unguri decât vre-o câțiva rătăciți.

Ast-fel din legendă, că veteranul sovînist Bethy și-ar fi asigurat vre-o 60 voturi românesci în Scheid, nu s'a ales nimic. Acesta a putut-o constata și tainicul „corțeș“ al lui din Deva, Lăzăriciș, care în ziua alegerii a fost aici în Brașov.

Mai norocoși au fost de astă-dată Sașii, cari până în ajunul alegerilor observaseră o atitudine rezervată față de Români, der în ultimul moment creșându-se amenințați, au început să alerge și ei după voturi române mai prin suburbiile de aici, mai prin Stupini, pe unde mulți agricultori români au dela proprietari Sași pământuri în arendă.

Dacă au reușit încâtva, acesta se pôte atribui în mare parte și împrejurării, că alegătorii acaparați de ei se îndemnau și prin persvasiunea, că vor contrabalansa pe cei ce au votat pentru candidații unguri.

E forte întristător, că s'au întemplat aceste abateri dela linia marcată de atitudinea noastră națională de sine stătătoare, care cerea, să se abțină cu toții dela alegere, și astfel se impună și mai mult prin unanimitatea procederei.

Neajunsul acesta nu se pôte ascunde, oi trebuie mai vârtos dat pe față, ca se scim ce trebuie să facem și cum trebuie să-și împlinescă fie-care din frunțașii noștri datoria, pentru-ca asemenea casuri de ne-disciplină să nu se mai ivescă altă dată nief la omenii noștri din popor.

N'avem încă date sigure despre cei, cari s'au abatut dela concul nostru și au votat, credem însuși a puté constata, cu totă liniștea, că numai o neînsemnată fracțiune din totalitatea alegătorilor noștri a deviat dela drumul cel drept.

Der la acestea și la altele și mai de căpetenia, va trebui să mai revenim.

Pentru acum voim să arătăm pe scurt, ce s'a mai petrecut în ziua de Marți.

De astă dată alegătorii sași au fost mai agitați ca orî și când, încât cu totă firea lor mai flegmatică, se observa, că lupta e purtată cu încordare.

Alegătorii maghiari alergau încôce și încoolo și trădau o iritațiune vedită.

Înainte de amiazi toate s'au petrecut în liniște, după amiazi însuși și mai ales în spre sêră se iviseră înaintea casei sfatului nisce agenți turmentați de beutură, cari au adus cu sine un steag, pe care-l agitau în stânga și'n dreapta între strigăte de „Eljen“ și căutând cu orî-ce preț să se facă remarcăți. Se adunase o mulțime de băiețândri, cari începură a întona cântecul electoral al candidatului lor pe melodia cântecului lui Kossuth, pe urmă alte cântece naționale maghiare. La acestea Sașii răspundeau cu cântece naționale de ale lor și cu entusiaște strigăte de „Heil“.

Pela orele 8 s. mulțimea, ce se aglomerase a devenit din cale afară gălăgioasă, ba chiar agresivă. La acesta a contribuit și faptul, că un tînăr din mulțime a smâncit steagul din mâna celui ce-l purta și apoi urmărit fiind, îl aruncă la pământ și o luă la fugă, fără să fi putut fi prins.

Pentru astîmpărarea gălăgioșilor a fost nevoie de intervențiunea poliției. Doi polițiști călări, ajutați de alții pedestri, precum și de un detașament de gendarmi și de o patrulă de infanterie, au curățit în scurt timp piața, trimițând acasă pe înfierbântații aderenți ai lui Vajna Gábor.

SCIRILE DILEI.

— 27 Septemvrie v.

Limba română la gimnasiu din Cernăuți. În urma indignațiunii, ce a izbucnit printre Români din Bucovina din cauza eliminării limbei române din cursul inferior al gimnasiunii I de stat, guvernul provincial a ordonat cercetări, din cari se vadă, dacă în adevăr Majestatea Sa a dăruit catedra de limba română la acel gimnasiu? Suntem curioși să vedem, dacă guvernul se va convinge despre adevărata stare a lucrurilor, ore va rehabilita acea catedră instituită pentru poporul băștinaș al Bucovinei?

Societatea „Petru Maior“ la d-l Mocsonyi. Cetim în „Telegr. Rom.“: Septemăna trecută d-l Dr. Alexandru Mocsonyi petrecând câte va și le în Budapesta, societatea „Petru Maior“, al cărei proteotor și membru onorar e Ilustritatea Sa, s'a folosit de ocaziune spre a-l felicita pentru alegerea de president al „Asociațiunii“. Vicepresidentul D. Stoica și secretarul G. Lombot interpretând bucuria membrilor ei pentru această alegere, i-au dorit mulți ani, ca să pôtă luora și în fruntea celei mai mari societăți culturale dela noi cu aceeași dragoste și înțelepciune, cu care și până acum a lucrat pentru binele bisericeii și neamului nostru.

Preoți români la alegeri. Din Murș-Ludoș ni-se scrie: Drept completare la cele ce v'am scris mai deunăzi despre alegerea din cercul Ludoșului, mai adaug, că pe lângă rătăciții din Budiu și Tăurenii, dintre preoții acestui distric protopopeo, au mai fost la alegere și Nicolau Cucui din Bogata și Teofil Pop din Hădărau, posesor de 100 de jugere pământ pe vatra Arieșului și fără familie. Acest preot cu ocaziunea alegerii a arborat stindard unguresc la casa sa, faci a adunat pe toți alegătorii și în corpore au mers la urnă. Fantasticul Vlăsa din Budiu va fi fost recunoscut de orî-cine, fiind-că s'a prezentat la alegere îmbrăcat elegant, cu ghete de lac, mânșuri, lanț de aur la orologiu, și cu cilindru pe cap. Minusați slujgitori ai altarului. — Coresp.

Ministrul Plósz și Ovreii. Căderea la alegerea de deputat dietal a ministrului de justiție Plósz, după cum scrie fôia „Politisches Volksblatt“, s'a întemplat din cauză, oă ministrul și-a ținut programul seu și a dat banchetul în ziua lungă a Jidovilor, care este sêrbătorea cea mai mare a acestora, și în care totă jidovimea este în sinagogă și nu mănâncă nimica; la acesta împrejurare făcându-l amicii săi atent, se dîce, oă ministrul a răspuns, că acesta nu are de-a face nimica, căci și fără Jidovi va fi ales. Venind acesta la cunoștința Jidovilor, aceștia s'au infuriat și alăturându-se la partidul Kossuthist, cu aceștia

împreună au candidat pe un Jidan tînăr de 27 ani, care de abia de un an a depus cenzura advocațională și l'au ales; va să dîcă în Ungaria jidovimea este datătoare de ton și dela densa depinde alegerea chiar și a unui ministru!

Societatea minieră „Concordia“ din Abrud în ajutorul meseriașilor români. Membrul ajutător al „Reuniunii sodalilor români din Sibiu“, d-l Leonte Pușcariu, funcționar la „Albina“, pretracând țilele acestea în Abrud, unde societatea minieră „Concordia“ și-a ținut adunarea generală — și-a adus aminte de nobilele scopuri, ce reuniunea amintită le urmărește, scopuri de cari cu toții trebuie să fim încaldți și spre ajuugerea cărora cu toți trebuie să jertfim. Membrii prezenți spre a împintena reuniunea în ceea-ce privește realizarea întemeierii halei de vânzare pe sêma meseriașilor noștri, au dăruit la fondul de 20 bani următoarele sume: „Societatea minieră Concordia“ 50 cor.; Aurelian Danciu, director de mine 1 cor.; Dr. Laurențiu Pop adv. 2 cor.; Candin David (Bucium) 1 cor.; Aviron Macaveiș (Bucium) 2 cor.; Petru Achim (Bucium), Petru Macaveiș (Abrud), Ioan Macaveiș (Bucium-Șasa), Nicolae Băeșan (Bucium), Dr. Max. Popovici inspector la regia monopolurilor statului (Bucuresci); Ioan Corcheș (Bucium); Arton Popa, directorul „Detunetei“ (Bucium), Dr. George David, avocat (Abrud), Sofron Stan, comptabilul „Patriei“ (Blași), Daniil Gabor, ing. de comasație (Voila), Basiliu Maior juie reg. — fiecare cu câte 1 cor. Suma totală 67 cor. E de tot laudabil începutul făcut de frații grupați în jurul societății minere „Concordia“, în ce privește ajutorarea meseriașilor noștri. — Dumneșeu să le răsplătescă jertfa adusă!

Comerciu Austro-Ungariei cu România. La importul de pe anul 1901 al României, care face total 216.985.878 lei, monarhia austro-ungară a participat cu 69.295.818 lei (31.94%), er la esportul din 1900 al României, care face 280.043.481 lei, Austro-Ungaria a participat cu suma de 44.274.895 (15.81%). Aceste date comparate cu datele analoage din 1899, vedem, că importul României a scădut atât în general, cât și în special cel din Austro-Ungaria. Anume importul din 1900 al României a fost în acel an cu 116.292.060 lei, er din monarhia cu 26.375.841 mai mic decât în 1899, din contra esportul din 1900 a fost peste tot cu 130.880.774 lei, er esportul în monarhia cu 5.830.900 lei mai mare, decât la 1899.

Statistica alienațiilor în Ungaria. Dilele aceste ministerul unguresc de interne a publicat într'o broșură (în limbile maghiară, germană și francesă) statistica casurilor de alienație în Ungaria pe anul 1900. Statistica constată, că majoritatea bolnavilor au fost atacați de paralizia progresivă, provenită din luptele vieții. Bôla acesta a cules jertfe mai ales în clasa de mijloc a populațiunii, cari au se lupte mai mult cu condițiunile de traiu. Se constată de asemenea, că acestei bôle teribile sunt espuși cu deosebire omenii necăsătoriți, bărbați și femei, pe când la cei căsătoriți casurile de alienație mintală sunt mai rare. După religiuine, anul trecut s'au îmbolnăvit 1550 rom. cat., 426 reformați și 524 israeliți. În raport așa-der numărul cel mai mare îl dau israeliții. După ocupațiune numărul cel mai mare l'au dat muncitorii cu ziua, agricultorii, funcționarii și comercianții. Intre cauzele bôlei s'a constatat alcoolismul și sguduirile sufletesci.

O bibliotecă de popularizare în dialectul macedonén. Trei profesori macedoneni și anume d-nii N. A. Papabagi, N. Bațaria și St. G. Ciumeti au luat inițiativa fundării unei biblioteci de popularizare în dialectul macedonén, scoțând pe un preț mic cărți destinate Aromânilor, cari nu cunosc în de-ajuns limba cultă. Primum număr din această bibliotecă a și apărut țilele acestea. El cuprinde „Anecdote populare“ puse în versuri de d-l N. Bațaria. Acestă bibliotecă e menită să aibă un rol frumos la dezvoltarea culturală a Aromâni-

lor și la deșteptarea în ei a conștiinței naționale.

Bustul lui Heine. Nici un popor nu soie să cultive cu atâta pietate amintirea bărbaților binemeritați de națiune ca poporul german. Piețele orașelor germane sunt pline de statue și busturi de ale patrioților, militari și civili, cari și-au înscris numele într'un fel său altul în istoria neamului lor. Scriitorii mai de seamă sunt eternizați pe întrecute prin asemenea monumente. Numai Heine n'are până în ziua de astăzi monument nicăiri, pentru-că nu s'a găsit încă vre-un consiliu comunal german, care să-i fi acordat loc pentru un bust măcar, deși coreligionarii săi jidovi au pornit în mai multe rânduri mișcare pentru onorarea numelui lui Heine prin un monument. Causa acestei averșii față cu Heine este a-se căuta în scrierile lui, în cari își bate joc de Germani, și în activitatea lui odioasă de spion plătit al Francesilor, contra patriei sale. — Coreligionarii lui Heine din Viena, vădând, că încurând nu se pôte spera o îndreptare în privința acésta, au comandat un bust cu destinațiunea de a-se pune la mormântul lui Heine din cimitirul din Montmartre (Paris). Acest bust s'a lucrat la Viena și desvôlirea lui s'a făcut tot acolo în ziua de 8 Octomvrie în „Rotunda“, în asistența unui public compus în mare parte din coh-naționali lui Heine.

Nebun din politică. Sâmbătă s'a prezentat în ministerul de justiție din Budapesta un tânăr îmbrăcat elegant și a întrebât, unde ar puté găsi pe secretarul de stat Szell (fratele ministrului). Spunându-i-se, că se află în ministerul de interne, a țis, că plecă după densus, fiind-că trebuie să-l împușce. Arătând un revolver dispărut. Poliția avisată prin telefon a trimis 2 detectivi la ministerul internelor, unde în scurt timp se prezentă și tânărul misterios. După ore-care luptă, a fost arestat și dus la secțiă. Aici s'a constatat, că e nebun și e identic cu candidatul de deputat Béla Vaduay, care a cădât la alegeri în Veszprém. În nebulia sa crede, că fratele ministrului-președinte pörtă vina la căderea lui.

Furt. Din Hațeg se știe, că eri nôte nisece individi necunoscuți au jăfuit căruța de postă când se întorcea dela gara din Sub-Cetate, distanță de 5 chm. de Hațeg. În lada postei se aflau 15,000 coróne în bani gata și 30 scrisori recomandate. Vizitiul nici n'a observat, că i-s'a furat ceva. Luorul dă de bănuț. S'a pornit cercetare și vizitiul a fost arestat.

Quirinalul primejdut. Din Roma vine știrea, că tunelul, care duce pe sub Quirinal, amenință cu dărîmarea palatului regesc. Păreții așa numitului *apartment-impérial* au crepat deja, așa că au trebuit să fie sprijiniți grabnic și să se facă întărirea la basă. Din cauza acésta o parte a tunelului a fost închisă.

Cărbuni din Ungaria în România. Vice-consulatul austro-ungar din Craiova în raportul său de pe luna Septemvrie știe, că din Anina se importăză din ce în ce mai mulți cărbuni în România, fiind-că vama s'a scădât dela 50 lei la 5 lei pe vagon. Pentru cărbunii din Lupeni și Petroșeni însă s'a menținut tot vama de 50 lei.

Invetător insultat. În Budapesta s'a întâmplat anul trecut, cam prin Decemvrie, că un funcționar dela căile ferate, cu numele Bojan, a intrat într'o școlă primară și a palmuit pe invetătorul Bartalos în fața elevilor, pe motiv, că acesta i-ar fi bătut copilul. Tribunalul corecțional din Budapesta admitând circumstanțe atenuante, în ziua de 8 Oct. a condamnat pe Bojan la trei luni închisóre.

Teatru german. După două seri reușite, Miercuri s'a dat opereta „Waldmeister“. Ajunge să dici „muzică de Strauss“, și poți să înaintezi, că reprezentația ve avé public destul, oasă plină. Numai muzica însă, oi chiar și structura piesei este reușită, de unde se esplică puterea-i atractivă.

Elementul comic a fost bine scos în relief de d-l Fr. Redl, în rolul lui Erasmus Ir. Müller. Tenorul Desider Mátzray în rolul lui Botho von Wendt ne-a delectat și de astă-dată cu plăcuta sa voce, ér dintre dame au fost aplaudate mai ales d-șóra Paula Iansa, sublimă în regiunile superioare, și d-șóra Iosefa Delius, în rolul Paulinei. Peste tot publicul a rămas forte mulțumit și credem, că nici aceia n'au avut nimic de regretat, cari se așteptau la clasică tragediă a lui Lessing „Emilia Galotti“, care fusese anunțată și care abia ađi s'era se va juca.

6) Succes vindcător durabil. Durerile de reumatism, crucea spinării și alte părți ale corpului se vindcă cu efect sigur folosindu-se *spiritul și sarea A. Moll*. Prețul unei sticle 1 Cor. 90 fil. Se trimite dînic cu rambursă postală de farmacistul și liferantul curții c. s. r. A. Moll Viena Tuchlauben 9. În farmaciile din provinciă se se c'era Spiritul A. Moll, provédut cu marca de contravențiă și subscriere.

Combaterea sensualității la elevi.

Directorul de școlă reală superioară, Kemény Ferencz, a pornit o mișcare cu scop de a pădi tinerimea de relele, ce rezultă din sensualitatea prematură. Numitul director s'a adresat acum societății de igienă din Budapesta cu rugămintea de a pune la cale nisece cicluri de conferințe relative la acésta cestiune. Înjghebură a celor cicluri ar fi să se facă după următorul program: I. *Conferințe introductóre*: Importanța medicală, pedagogică, sociologică, istorică a problemei. Posibilitatea și necesitatea unei soluțiuni. II. *Conferințe medicale*: Rolul medicului de casă, al celui de școlă și al medicului autorităților. Onania, inclinațiuni moștenite. Hrana. Consilii medicale. III. *Conferințe pedagogice*: Educațiunea simultană (!). Chemarea corpului didactic de ambele sexe. Higiena studiu obligător. Chemarea părinților. Influența adulților. Familia și școlă. Societatea rea. Măsuri pedagogice. Gimnastica. IV. *Conferințe sociologice și literare*. Strada. Drumul la școlă și acasă. Înprejurimile școlii. Teatru și jocuri de petrecere. Literatura. Țările. Scrieri pentru tinerime. Ilustrațiunile. Sensualitatea în muzică. Bibliografia sensualității și a literaturii maghiare îndreptate în potriua ei.

Inclinațiunile sexuale ivite pre-a de timpuriu la tinerimea școlară, constitue o plagă care se resfringe asupra întregii vieți sociale a unui popor și primejdușce viitorul și prosperitatea ori-cărei națiuni. Idealismul și avântul nobil la un popor stă în proporție inversă cu crescerea sensualității și de aceea combaterea ei este o problemă importantă în pedagogie. Abordarea directă a acestei cestiuni însă, așa cum o contemplă directorul Kemény, după părerea noastră, va produce tocmai efectul contrar. Ceea ce propune d-sa, dealtmintrelea nu este ceva nou. Combaterea sensualității este un punct însemnat în activitatea, ce o desvôltă pe terenul educațiunii popórelor — biserică creștină.

De când însă în familiile creștine a început să dispară controlul sever al moravurilor copiilor, ba pôte înșiși păriuții ofer exemple rele copiilor prin o viață familiară destrăbălată, prin sprijinirea preseii pornografice și a scrierilor disolvante, cari țintesc la ruina purității în modul de cugătare la tinerele generațiuni, — au început să se inspăimînteză de ródole, ce le-a produs libertinajul în educațiune, chiar și aceia, cari erau mai înainte propagatorii cei mai înfocați ai acestei pedagogii greșite.

Moravurile corupte ale tinerelor generațiuni însă nici-odată nu se vor puté îndrepta numai cu oventul și cu cicluri de conferințe, cum le propune Kemény Ferencz. Aici trebuie să intervină exemplul dat de părinți și de profesori prin o viață moderată, în care sobrietatea și virtuțile creștinesci să fie diriguitori.

De ce să alergăm la conferințe, cari în cazul cel mai bun pôte, vor fi ascultate cu interes, dér neavând nici o sancțiune morală, efectul lor va dispără în vânt, decât un vor servi chiar aceste conferințe cu subiectele lor ghiditoare la nouă motive de destrăbălare. De ce să căutăm panacea în măsuri necunoscute, când avem la îndemână mijlocul cel mai probat, întóroarea la viața morală, împodobită de virtuți creștinesci.

„Willst du immer weiter schweifen? Sieh' das Gute liegt so nah.“ (Goethe).
O....

Nou abonament la Gazeta Transilvaniei.

Cu 1 Octomvrie st. v. 1901

se deschide nou abonament, la care invităm pe toți amicii și sprijinitorii fôiei nóstre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: pe un an 24 coróne; pe șese luni 12 coróne; pe trei luni 6 coróne; pe o lună 2 coróne.

Pentru România și străinătate: pe un an 40 franci, pe șese luni 20 franci, pe trei luni 10 franci, pe o lună fr. 3.50

Abonarea se pôte face mai ușor prin mandate postale.

Administrațiunea.

Jubileul Reuniunii „Mariana“.

Reuniunea invetătorilor gr. cat. „Mariana“ din vicariatul Rodnei și protopopiatele Bistriței și Budacului român, își va ține adunarea generală din anul curent, împreună cu serbarea jubileului de 25 de ani a activității sale, la 20 și 21 Octomvrie a. c. st. n în Năsăud în sala școlii fundațiionale elem. pop. de băieți și fetițe, la care se invită cu totă stima a lua parte atât d-nii membrii, cât și onoratul public interesat de cauza invetămintului.

Programa:

1) Duminică în 20 Octomvrie la 7 $\frac{1}{2}$ ore membrii reuniunii se adună în localitatea școlii fund. elem. din Năsăud.

2) La 8 ore plecare în corpore la biserică gr. cat., unde se va celebra serviciu divin împreună cu părástas întru memoria celui mai zelos invetător de ore când, a fostului vicar Ioan Marian, al cărui nume îl pörtă reuniunea, precum și pentru ceilalți membrii răposați ai reuniunii.

3) După finirea acestui act membrii se retrag în corpore în aula gimnasiunii sup. fund., unde va urma:

Ședința 1-a festivă. a) „Imn ocașional“ cor mixt, executat de reuniunea rom. de cântări din Năsăud. b) Deschiderea ședinței. c) Esmiterea comisiunii or pentru verificarea protocolului și pentru înscrierea de membri noi. d) Raport general despre activitatea de 25 de ani a reuniunii. e) Oia festivă la jubileul de 25 de ani a reuniunii „Mariana“ prin Pauliu Grapini, preot în Rodna-nouă. f) Alegerea de membri onorați pre basa propunerii comitetului. g) „Dér n'a fost vis“, cor mixt de C. M. Cordoneanu, executat de reuniunea de cântări. h) Inchiderea ședinței festive.

4) La 1 ora p. m. banohet în sala de gimnastică dela gimnas.*)

5) Luni în 21 Octomvrie cu începutul la 9 ore a. m. în sala școlii fund. elem. de băieți.

Ședința a 2-a cu următoarele obiecte: a) Raportul casarului despre averea reuniunii și pertractarea preliminarului de budget pro 1901. b) Raportul comisiunii pentru censurarea rațiunii reuniunii. c) Raport despre starea bibliotecii reuniunii. d) Citirea disertațiunilor: a) „Poziția invetătorului în societate, însuflețirea lui pentru școlă“, prin Macedon Liaul, invetător la școlă fund. din Năsăud, b) „Cum pôte influința școlă asupra bunăstării materiale a poporului“ prin Octavian Doci, invetător gr. cat. în Feldru. e) Raportul comisiu-

*) S'era tot în acésta sală concert aranjat de reuniunea rom. de cântări din loc, după care va urma petrecere cu joc.

nei pentru înscrierea de membri noi. f) Raportul comitetului la însărcinarea adunării generale din anul trecut, referitor la edarea „Memorialului“ din incidentul serbării jubileului de 25 ani a activității reuniunii. g) Pertractarea propunerilor insinuate la președinte cel puțin cu 24 ore înainte de adunare. h) Statorirea timpului și locului pentru adunarea generală viitoare. i) Ocuparea postului de președinte devenit vacant prin mórte. j) Inchiderea adunării.

Preșidiul reuniunii invetătorilor greco-catolici „Mariana“:

Năsăud, la 26 Septemvrie 1901.

Ignățiu Serii, Clement Grivase,
v.-președinte secretar.

Literatură.

„Cantată“. În editura „Fondului Coresi“ a apărut într'un volum de 72 pagini 8° mare „Cantata“ executată la jubileul de 50 de ani al gimnasiunii gr. or. român din Brașov. Poesia de Andrei Bărseanu, compoziția pentru cor mixt, solo de tenor și orchestră de George Dima. Partitură completă și extras pentru piano. Volumul tipărit în Viena, conține în frunte poesia ocașională a d-lui A. Bărseanu, după care urmează compozițiunea musicală de d-l G. Dima. Prețul unui exemplar 10 cor. (pentru România 12 Lei) Se pôte procura dela direcțiunea gimnasiunii român din Brașov.

A apărut *Istoria lumii* partea a III-a tălmăcită de preotul C. Morariu, după Dr. Th. B. Welter, și se pôte procura dela Tipografia „A. Mureșianu“ cu prețul de 1 corónă, plus 10 bani porto.

DIVERSE.

Justiția la paseri. Găinile au obiceiul de a pedepsi și persecuta pe câte una dintr'însele. Se ved adese-ori găini prin curte pline de sânge și ciugulite de tovarășele lor. Edmonsohn a vedut un fel de cioră cu manta în Shetlanda, adunându-se în mare număr, pe un câmp său o colină, și aducând înaintea forului lor un număr de tovarășe. După un șgomot infernal, adunarea se aruncă cu ciocurile asupra nenorociților acusați pentru a-i sfășia. Luorul pare de necredut, dér sunt și alți martori, cari afirmă aceste obiceiuri. E. Cox a observat următoarele: trecând pe câmp a audit un șgomot mare în dreptul unor arbori locuți de aceste cioră. Mergând să vadă ce e, găsi vre-o 50 de cioră animate într'o discuție aprinsă în jurul unei tovarășe de ale lor. Acésta, în mijlocul ceroului, părea dintrunții forte asigurată și chiar insolentă în prezența juriului său. În jurul tribunalului mai multe sute de cioră formau un al doilea cerc destul de distinct de cel dintâi. Dér după cât-va timp, acusată se turbură și își perdú cumpétul; de abia mai vorbea și inclinându-se părea, că cere ertare. Fu însă executată imediat. Adunarea se despărți apoi. Fapte analoge au fost notate de diversi observatori. În jurul Berlinului s'a observat următorul fapt: Un ou de barză fu luat într'un cuib și înlocuit cu un ou de rață. La timp eși o rățușcă mică. Bărbatul vădând un palmiped în cuibul său, fu estrem de turburat, nu i făcu nimic nevetei sale, dér sbură imediat scoțind strigăte feroce. Femeia continuă se dea îngrijiri puilor eșiți din ouș. În dimineața țilei a patra, după plecarea bărbatului, s'a vedut în câmpul vecin o mare adunare de berze. Acestea erau în număr de vre-o 500 și păreau a asculta plângerile unei, care era în fața lor. Timp de ore întregi se ridicau mereu grupuri de berze, cari păreau a întărita pe tovarășele lor. În sfirșit întregul stol scoțind strigăte, se ridică și fiind condus de bărbatul nemulțumit, plecă spre cuibul unde rămăsese femeia, evident forte inspăimântată. Aci păsările esterminară succesiv pe nefericita mamă, rățușca și în sfirșit cuibul.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Traian H. Pop.

Dela „Tipografia A. Mureșianu“

din Brașov,

se pot procura următoarele cărți:

(La cărțile aici înșirate este a se mai adauge pe lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru recomandatie.)

Scrieri economice.

Manual complet de agricultură rațională, de Dr. George Maior, profesor de agricultură la școala superioară dela Ferăstrău și la Seminarul Nifon Metropolitanul din București. Cartea cuprinde patru volume:

Vol. I **Agrologia**, sėu Agricultura generală. 34 cōle de tipar cu 217 figuri în text. Carte didactică aprobată de On. Minister de Agricultură al Romāniei cu decizia Nr. 2078 din 1897. Costă 5 corōne.

Vol. II. **Fitotechnia**, sėu cultura specială a plantelor, 38 cōle de tipar cu 202 figuri în text. Carte premiata de Academia Romānă cu premiul Nasturel-Herescu în sesiunea 1899. Costă 8 corōne.

Vol. III. **Zootechnia**, sėu Cultura generală și specială a vitelor cornute, dimpreună cu lănărie și lăptăria, 49 cōle de tipar cu 225 figuri în text. Costă 8 corōne.

Vol. IV. **Economia Rurală**, sėu organizațiunea și administrarea moșilor mari și mici. Costă 8 corōne.

Cartea d-lui prof. Maior se deosebesce esențial de lucrările de acest fel apărute până acum în limba și literatura română prin aceea, că este prima lucrare completă pe terenul agronomiei în limba noastră, care tratăză tōte cestiunile cele mai mari ca și pe cele mici privitoare la agricultura romānă din tōte țările locuite de Romāni, pe baza progreselor actuale ale științei și tehnicei agricole moderne. Ea ia serios concurența cu cele mai bune lucrări apărute până acum în limbile culte: germană, franceză, etc.

„**Cartea Plugarilor**“ sėu povestiri economice despre grădinărit, economia câmpului, crescerea vitelor“ etc. scrisă de Ioan Georgescu. 90 pag. Form. 8° costă 50 b. (+ 6 b. porto).

„**Stupăritul**“, întocmit cu deosebire pentru popor, pentru începători și pentru toți iubitorii de acest ram al economiei, de Const. Dimian, preot în Brețou. O carte de 154 pag. format mare 8°. Prețul cor. 1.60 (cuposta cor. 1.70)

Cartea stuparilor sătenii de Romul Simu. Cu mai multe ilustrațiuni în text. Editura Reuniunii romāne de agricultură din comit. Sibiuului. Prețul francat 80 b.

Insoțirile de credit împreunate cu insoțiri de consum, de vânzare, de viieri, de lăptărie etc. Indreptare practică pentru înființarea și conducerea de insoțiri, de F. W. Raiffeisen. *Edițiunea a V-a Trad. de Dr. A. Brode.* Editura Reuniunii rom. de agricultură din comit. Sibiuului. Conține 227 pag. costă cor. 1.60 (+ porto 20 bani.)

Grădina de legume, de Ioan F. Negruțiu, profesor în Blăși. Pentru poporul nostru, scrierea d-lui prof. Negruțiu, e de cel mai mare folos practic. Costă 50 b. (plus 5 b. porto).

Vinuri din pōme, de Gr. Halip, prof. Este o carte în care se dau explicații și învățături amănunțite asupra modului, cum este a-se face tot felul de vin din felurite pōme. Prețul 40 b. (cu posta 45 bani.)

„**Bucătăreasa națională**“, carte de bucate „bucătăriei romāne, franceze, germane și ungare. Felul bucatelor sunt înșirate tōte în ordine alfabetică după numele lor. Limbajul e ușor. Costă numai cor. 1.60 (plus 40 bani porto.)

Cărți pentru comercianți

și funcționari de bancă:

Introducere în contabilitate și contabilitatea în partidă simplă, de I. C. Panțu. O carte bună pentru a învăța cu ușurință contabilitatea Pagini I-V. II + 213. Prețul 2 cor. (+ 20 b. p.)

„**Curs complet de corespondența comercială**“ de I. C. Panțu. Conține modele de circulare, scrisori de informațiuni, recomandări și acreditive: scrisori în comerțul cu mărfuri, comisiune și expedițiune; cestiuni cambiale, afaceri cu efecte, monede, cupōne etc. Prețul 3 cor. 20 b. (+ 20 b. p.)

Un capitol din Contabilitatea duală de I. C. Panțu. Tractăză principiile contabilității duple ilustrate cu diferite exemple. Prețul 1 cor. (+ 10 b. p.)

Al doilea capitol din contabilitatea duală, de I. C. Panțu. Acestă broșură conține: **afacerile de credit cambial și afacerile de bancă**. Prețul broș. 2 corōne (+ 10 bani porto).

Procent, Promil, Interese și Teoria conturilor curente de I. C. Panțu. Arată calcularea intereselor pe ani, pe luni și pe zile într'un mod practic; sunt mai multe exemple explicate amănunțit. Prețul 80 b. (+ 10 b. porto.)

Pilde și sfaturi pentru popor, de Ioan Pop Reteganul. Cartea conține vreo 24 descrieri, cari cuprind diferite învățături pentru trebuințele țeranilor noștri. 50 b (+ 10 b. porto.)

Felicitări în poesii și prosă la anul nou, ziua născerei și ziua numelui, precum și vorbiri la diferite ocațiuni școlastice, de G. Simu. Prețul 40 b. (cu posta 45 b.)

„**Carte pentru toți**“, întocmită după ideile lui Sam. Smiles, de Teodor V. Păcățian. Prețul 40 bani (plus 5 b. porto).

Săpătorul de bani, comediă în trei acte localizată de A. Pop. Se recomandă mai ales pentru cei ce vrēu să jōce teatrul. Prețul 24 b. . . . (prin postă 28 b.)

Viēta după mōrte, sėu nemurirea sufletului, dedusă din misterul ființei omenești și deșertăciunea celor trecători, de I. P. Ediția II. Prețul cor. 1. (Cu posta cor. 1.10).

Musa Someșană, poesii populare din jurul Năsăudului, culese de Iuliu Bognariu. Prețul 50 b. (cu posta 56 b.)

Dracul, novelă de V. R. Buticescu. Are tendința de-a combate credința deșertă. Prețul 20 b. (cu porto 25 b.)

Lira Bihorului, o carte cu povestiri istorice scrisă în versuri, de Antoniu Pop. Prețul 40 b. . . (cu porto 46 b.)

„**Preotul din Noieni**“, narațiune istorică din vēcoul nos ru, scrisă de Arghirobarbu. Prețul 20 b. (+ 5 b. porto.)

Părintele Nicolae, schiță din viața preoților de G. Simu. Pr. 60 b. + 6 b. porto.)

Poesii de V. R. Buticescu. Prețul era la început 2 cor. 40 b., acum numai cor. 1.20 (cu posta cor. 1.40)

Suspini și zimbire, poesii și prosă de A. Pop. Prețul 80 b. (cu porto 86 b.)

„**Omul**“, noțiuni din anatomie și fiziologie și reguli igienice pentru conservarea sănătății și a corpului omenești de George Călană inv. Acestă carte servește ca manual pentru anul al IV-lea al școlei pop, pentru școlile de repetițiă și pentru poporul nostru. Prețul 50 bani (pl. 5 b. por.)

Omul și lumea, cântări funebreale de Aron Boca Volcheranul. Prețul 16 bani. (+ 3 b. porto).

Prietinul săteanului român Sfaturi în formă de dialog pentru elevi și adulți de I. Pop-Reteganul. Prețul 60 bani (plus 10 bani porto.)

Instrucțiuni populare despre datorințele și drepturile purtătorului de dare edate de Wilhelm Niemandz. A estă carte e un îndreptar de o trebuință nespus de mare pentru toți câți au afaceri cu dările. Prețul cor. 1.20 plus 10 bani porto.

Cartea ilustrată pentru copii și copile de George Simu. Acestă broșură conține istorioare și poesii morale spre escitarea gustului de cetț la copii. Prețul 50 bani (+ 56 b. p.)

Bocete adică Cântări la morți, adunate de I. Pop-Reteganul. Prețul 80 bani. (+ 10 b. p.)

Nu mē uita! Colecțiune de versuri pentru ocațiuni funebreale. Aranjată prin N. F. Neorăuțiu. Ediț. IV. Prețul 50 bani. (+ 5 b. p.)

Trandafir și Viorele. Poesii populare culese și ordinate de Ioan Pop-Reteganul. Ediț. III. Prețul redus 60 bani (+ 10 b. p.)

Versuri de dor, adunate din poezii romāni de A. Prețul 50 bani (+ 5 b. p.)

Doi priși în cursă, comediă într'un act de A. Kelnar localizată de I. Em. Bobancu. Prețul 24 bani (+ 3 b. porto).

„**Pomenirea Prea on. brău** al Preasāntei de Dumneșu născători, scoasă din antologion sėu minei și tipărită cu litere“. Pag. 16. Prețul 20 bani.

Abonamente

la

„**Gazeta Transilvaniei**“ se pot face ori și când pe timp mai îndelungat sėu lunar.

Cursul la bursa din Viena.

Din 9 Octomvre n. 1901.

Renta ung. de aur 4%	118.45
Renta de corōne ung. 4%	92.75
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	121.40
Impr. căil. fer. ung. în argint. 4 1/2%	100.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	119.25
Bonuri rurale ungare 4%	92.25
Bonuri rurale croate-slavone . . .	93.30
Impr. ung. cu premii	177.25
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin .	144.—
Renta de argint austr.	98.55
Renta de hărtie austr.	98.40
Renta de aur austr.	118.55
Losuri din 1860.	138.50
Acții de-ale Bāncei austro-ungară .	96.30
Acții de-ale Bāncei ung. de credit.	627.—

Acții de-ale Bāncei austr. de credit.	619.50
Napoleondori.	19.—
Mărci imperiale germane	117.27 1/2
London vista	239.—
Paris vista	94.92 1/2
Rente de corōne austr. 4%	95.50
Note italiene	92.15

Cursul pieței Brașov.

Din 10 Octomvre n. 1901.

Banota rom. Cump.	18.94	Vënd.	18.96
Argint romān. Cump.	18.30	Vënd.	18.64
Napoleond'ori. Cump.	19.—	Vënd.	19.04
Galbeni Cump.	11.30	Vënd.	11.40
Ruble Rusesci Cump.	126 1/2	Vënd.	127 1/2
Mărci germane Cump.	58.50	Vënd.	—
Lire turcesci Cump.	10.72	Vënd.	—
Scris. fonc. Albina 5%	100.—	Vënd.	101.—

Praturile-Seidlitz ale lui Moll

Veritabile numai, decât fiecare cutiă este provēdută cu marca de apărare a lui A. Moll și cu subscrierea sa.

Prin efectul de leuire durabilă al Praturilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai cerbicioase la stomach și pātece, în contra cărceilor și arelei la stomach, constipațiunii cronice, suferinței de ficat, congestiunii de sânge, haemorhoidelor și a celor mai diferite bōle femeesci a luat acest medicament de casă o răspândire, ce crește mereu de mai multe decenii încōce. — Prețul unei cutii originale sigilate Corōne 2.—

Falsificațiile se vor urmări pe cale judecătōrescă.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabilu numai, decât fiecare sticlă este provēdută cu marca de scutire și cu plumbul lui A. Moll.

Franzbranntwein-ul și sarea este fōrte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (trotat) alină durerile de gōdină și reumatism și a altor urmări de recēlă. Prețul unei sticle originale plumbate, Corōne 1.90.

Săpun de copii a lui Moll.

Cel mai fin săpun de copii și dame fabricat după metoda cel mai nou pentru cultivarea rațională a pelcii, cu deosebire pentru copii și adulți. Prețul unei bucăți Cor. — 40 Cinci bucăți Corōne 1.80. Fie-care bucată de săpun, pentru copii este provēdută cu marca de apărare A. Moll.

Trimiterea principală prin

Farmacistul A. MOLL,

c. și p. furnisor al curții imperiale Viena, Tuchlauben 9

Comande din provincia se efectuează zilnic prin rambursă postală.

La depozite se se ceră anumit preparatele provēdute cu iscătitura și marca de apărare a lui A. MOLL.

Depozite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Franz Kellemen și engros la D. Eremia Nepoții, Deutsch & Tartler.

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provēdut cu cele mai bune mijloce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a putē esecuta ori-ce comande cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE
IN AUR, ARGINT ȘI COLORI.

CĂRȚI DE ȘCIINȚĂ,
LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ
DIFERITE FORMATE.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ
DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI.

ANUNȚURȚI.

REGISTRE și IMPRIMATE
pentru tōte speciile de serviciuri.

BILANȚURȚI.

Compturi, Adrese,
Circulare, Scrisori.
Couverte, în toată mărimēa.

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURI
și RESTAURANTE.

PREȚURȚI-CURENTE ȘI DIVERSE

BILETE DE INMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc în biuroul tipografiei, Brașov Têrgul Inului Nr. 30, etagiul I, cătră stradă. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul à 10 fil. se vinde la librăria Nic. I. Ciurecu și la Eremias Nepoții.